

В загальному треба визнати, що зараз боргова політика в Україні реалізується з врахуванням першочерговості здійснення витрат на сектор національної безпеки та оборони. В період повоєнного відновлення серед пріоритетів буде і відновлення інфраструктури, яка зазнає сильних руйнувань під час війни. Це визначить і необхідність трансформації механізмів управління державним боргом в Україні.

Література:

1. Митрофанова А. Боргова стійкість України: стан, проблеми та політика. *Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 105-111.
2. Бенч Л. Боргова політика в Україні: концептуальні засади та прагматичні аспекти. *Фінанси, облік і аудит*. Київ : КНЕУ, 2018. Вип. 1. С. 7–20.
3. Єрмоленко О., Коковіхіна О., Лисьонкова Н. (2023). Боргова стійкість України: теоретична та практична складова. *Економічний простір*. 2023. №185, 32-36.
4. Інформаційна довідка щодо державного та гарантованого державою боргу України (станом на 31.12.2021). *Міністерство фінансів України*. URL.: www.mof.gov.ua.
5. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2022 рік

Шваб О.

аспірант кафедри фінансів імені Віктора Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів імені В. Федосова Буряченко А.Є.

**ПЕРЕДУМОВИ ПОШИРЕННЯ ФАКТОРИНГУ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЦІ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Початок відкритої агресії проти України у лютому 2022 року визначив формування значних викликів для українського бізнесу. В частини підприємств повністю або частково були знищені виробничі фонди, інші бізнес-одиниці були змушені пройти через релокацію, відбулося порушення звичних ланцюгів створення вартості. В підсумку чи не увесь український бізнес трансформував власні корпоративні стратегії та їх функціональні складники. Більше того, на усіх рівнях фінансової системи було сформовано значний дефіцит капіталу, що ще більше ускладнило процеси в національній економіці. Якщо у публічних фінансах такий дефіцит вдається покривати переважно за рахунок зовнішніх надходжень, то для приватного сектору такий шлях фактично закрито. В цих умовах постає питання про формування стійких зв'язків між фінансовим сектором та бізнесом.

В загальному зазначимо, що, події лютого 2022 року стали справді шоковими для українського бізнесу. Проте, як показав подальший розвиток подій, багато підприємців навіть в таких умовах окремі підприємці змогли налагодити ефективну роботу. В багатьох дослідженнях, присвячених цьому питанню підкреслюється, що вітчизняний бізнес виявив значну стійкість та адаптивність до роботи в умовах війни [1]. В передвоєнні роки ключовими проблемами для бізнесу були: непрогнозованість дій держави, як регулятора; корупція в органах влади; високий рівень податкових та митних зборів; недостатній рівень фінансової інклюзії [2-3]. З початком відкритої агресії сюди додалися значні проблеми, пов'язані з відтоком персоналу, та, очевидно, безпекові питання.

В той же час, не треба відкидати і того факту, що цілий ряд важливих проблем так і залишилися у «спадок» з передвоєнного періоду. Насамперед, вони стосуються складнощів у пошуку капіталів для українського бізнесу. Тут варто наголосити, що ні крупний вітчизняний бізнес, ні мале та середнє підприємництво так і не змогли отримати ефективний доступ до зовнішнього фінансування. Протягом багатьох років ключовим механізмом фінансового забезпечення було банківське кредитування, тоді як інші фінансові інструменти та фінансові послуги використовувалися вкрай рідко. В період постприватизаційного перерозподілу власності в Україні було сформовано потужні фінансово-промислові групи, фінансові підрозділи яких були орієнтовані переважно на обслуговування інтересів підприємств цієї групи. В свою чергу, фондовий ринок (і, особливо, ринок корпоративних цінних паперів) майже не використовувався для фінансування. Інші форми фінансового забезпечення бізнесу не набули значного поширення.

Зміна цієї деструктивної тенденції вимагає консолідованих зусиль з боку держави, учасників фінансового сектору та бізнесу. Серед іншого варто звернути увагу і на можливості факторингу, який нині, в умовах різкого зростання ризиків неплатежів, може і повинен стати надійним інструментом фінансування вітчизняного бізнесу. Звернемо увагу на такі факти: у 2020 році обсяг факторингових операцій, здійснених фінансовими компаніями, становив 84,8 млрд. грн., аналогічний показник 2021 року – 72,4 млрд. грн., 2022 року – 39,9 млрд. грн., 2023 року – 67,8 млрд. грн. [4]. Зрозуміло, що такі обсяги факторингових операцій не можуть задовольнити повною мірою вітчизняний бізнес. Відповідно, держава має докласти зусиль для стимулювання розвитку цього сегменту ринку фінансових послуг. В умовах розірвання виробничо-торгівельних зв'язків саме факторинг здатен частково задовольнити потребу у фінансових ресурсах для українських підприємців.

Література:

1. Длігач А. Як почуваються малий і середній бізнеси під час війни. Результати дослідження. *Економічна правда*. URL.: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/09/6/703949/>.
2. Пікулик О. Бізнес-середовище в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2021. № 2. С. 23-26.
3. Головащенко В.П., Сидорова А.В. Сучасне бізнес середовище України. *Вісник СНТ*. 2018. Т. 1. № 10. С.145–148.
4. Наглядова статистика. *Національний банк України*. URL.: www.bank.gov.ua.

Моренко А.

аспірант кафедри фінансів імені Віктора Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри фінансів імені Віктора Федосова
декан факультету фінансів Стеценко Б.С.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ СУСПІЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ УКРАЇНИ

Заклади дошкільного виховання відіграють важливу роль у формуванні основ дитячого розвитку та їх соціалізації як на загальнодержавному так і на